

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 80. KOKOUS

aika perjantaina 15.10.2021, klo 12.02–14.49

paikka videokokous (Zoom)

läsnä:

jäsenet	Janne Kankkonen	
	Laura Kanto	paikalla § 6–9
	Pekka Pasanen	
	Thomas Sandholm	
	Mari Virtanen	varapuheenjohtaja
	Lena Wenman	
	Elin Westerlund	
sihteerit	Maria Andersson-Koski	paikalla § 6–12
	Leena Savolainen	
vieraat	Jenny Derghokasian	Kuurojen Liitto ry
	Päivi Mäntylä	Kuurojen Liitto ry
poissa:	Sanna Paasonen	puheenjohtaja

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Varapuheenjohtaja Mari Virtanen avasi kokouksen klo 12.02 ja totesi, että hän toimii kokouksen puheenjohtajana, koska lautakunnan puheenjohtaja Sanna Paasonen oli estynyt osallistumasta kokoukseen. Hän totesi myös, että kyseessä on uuden 1.6.2021 alkaneen kolmivuotiskauden ensimmäinen kokous.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Varapuheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Edellisenä kolmivuotiskautena lautakunnassa toimineet olivat tarkastaneet edellisen kokouksen (79. kokous 5.5.2021) suomen- ja ruotsinkielisen pöytäkirjan. Molemmat pöytäkirjat hyväksyttiin muutoksitta.

Suomalaisella viittomakielellä viitottuja pöytäkirjoja (75–78) ei ole vielä tuotettu. Kuurojen Liiton kielineuvontatiimi esitti, että se laatisi viittomakielisten pöytäkirjojen kehittämisestä ehdotuksen, jota voitaisiin käsitellä seuraavassa kokouksessa.

Päätös 1. Päätettiin, että Kuurojen Liiton kielineuvontatiimin ehdotusta käsitellään seuraavassa kokouksessa.

5. § Viittomakielisen kokousyhteenvedon laatijan valinta.

Kokousyhteenvedon viittojaksi valittiin Janne Kankkonen.

6. § Jäsenten esittelykierros ja tietoa lautakunnan työskentelytavoista.

Lautakunnan jäsenet, sihteerit ja Kuurojen Liiton kielineuvojat esittelivät itsensä, minkä jälkeen varapuheenjohtaja ja sihteerit kertoivat lautakunnan lakiin kirjatusta perustehtävästä ja lautakunnan työskentelyyn osoitetuista resursseista. Lopuksi käytiin vielä läpi nelikielisesti toimivan lautakunnan työskentelytapoja ja suhdetta Kuurojen Liiton kielineuvontaan.

7. § Ehdotus varapuheenjohtajaksi.

Tavallisesti Kokouksen johtaja nimittää varapuheenjohtajan samalla, kun jäsenet uudelle kolmivuotiskaudelle nimitetään. Nyt nimitys kuitenkin siirtyi syksylle. Kokouksen johtaja oli juuri ennen tätä kokousta tehnyt nimityksen ja nimittänyt Mari Virtasen varapuheenjohtajaksi. Todettiin, ettei keskustelua varapuheenjohtajasta siis enää tarvita.

8. § Opinnäytetyön tilaajana toimiminen – työn etenemisen seuraaminen.

Lena Wenman kertoi opinnäytetyönsä *Översättningsutmaningar i finlandssvenskt teckenspråk – en autoetnografisk studie* (Käännöshaasteita suomenruotsalaisella viittomakielellä – autoetnografinen tutkimus) olevan nyt viimeistä silausta valmis. Jäsenet olivat saaneet häneltä ennen kokousta myös viitotun yhteenvedon työn sisällöstä ja kirjoitusprosessin kulusta. Seuraavassa poimintoja Wenmanin alustuksesta ja kokouksessa käydystä keskustelusta:

- Aiemmin iloittiin siitä, että käännöksiä suomenruotsalaiselle viittomakielelle ylipäätään tehdään. Nyt voidaan ja halutaan paneutua käännösten kielellisen laadun parantamiseen.
- Koska suomenruotsalainen viittomakieli elää valtaviittomakielten puristuksessa, sen kääntäjällä olisi hyvä olla osaamista neljässä kielessä: suomenruotsalaisen viittomakielen ja ruotsin kielen lisäksi myös suomalaisessa ja ruotsalaisessa

viittomakielessä. Tämä osaaminen tukee suomenruotsalaiselle viittomakielelle ominaisen viittomiston ja kieliopillisten piirteiden hahmottamista sekä antaa kaiken kaikkiaan enemmän työkaluja käännöksen tekemiseen.

- Kääntäjän alituinen ongelma: mitä teen, kun käännettävässä tekstissä on käsitteitä, joille ei ole vastinetta suomenruotsalaisessa viittomakielessä? Voinko lainata viittomaa ruotsalaisesta tai suomalaisesta viittomakielestä? Voinko itse tai esimerkiksi yhdessä Kuurojen Liiton kielineuvonnan kanssa luoda uudisviittoman?

Lautakunta kiitti Wenmania siitä, että hän on pitänyt lautakuntaa ajan tasalla työprosessistaan ja työnsä sisällöstä. Wenman esittelee työnsä Humakin opinnäytetyöseminaarissa marraskuussa. Mari Virtanen edustaa seminaarissa viittomakielten lautakuntaa.

9. § Kolmivuotissuunnitelma – alustava keskustelu

Keskusteltiin edelliseltä lautakunnalta kesken jääneestä kolmesta aiheesta (a–c). Lisäksi esille nousi lasten ja heidän perheidensä vaikeus saada viittomakielen opetusta ja ylipäättään lasten mahdollisuus kasvaa viittomakieliseksi (d).

- a) Suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen opetus
 - Otetaan kolmivuotissuunnitelmaan.
- b) Laatua viittomakielelle kääntämiseen -julkaisun (2015) täydentäminen tai päivittäminen.
 - Otetaan kolmivuotissuunnitelmaan.
- c) Selkoviittominen / selkeä viittominen
 - Otetaan kolmivuotissuunnitelmaan. Todettiin, että lautakunta kuitenkin tarvitsee tutkimustietoa ja asian pohjustusta voidakseen käsitellä kyseisiä viittomisen muotoja.
- d) Lasten mahdollisuus kasvaa viittomakieliseksi
 - Otetaan kolmivuotissuunnitelmaan. Laura Kanto kertoi, että [VIKKE-hankkeessa](#) kartoitettiin viime vuonna 164 lapsen viittomakielen taito ja käyttöympäristöt, ja sen perusteella voidaan todeta, että lasten oikeus viittomakieleen ei tällä hetkellä toteudu kuin osalla perheistä. Sitä pitää kuitenkin vielä pohtia, mikä olisi lautakunnalle sopiva tapa vaikuttaa asiaan.

Keskustelua kolmivuotissuunnitelmasta jatketaan seuraavassa kokouksessa.

10. § Muut esille tulevat asiat.

- a) Merkittiin tiedoksi, että [Opetushallituksen vastaus](#) (6.8.2021) viittomakielten lautakunnan [avoimeen kirjeeseen](#) (9.4.2021) on saapunut. Opetushallituksen vastauksesta käy ilmi, että sen edustajat olivat perehtynyt asiaan hyvin, mutta varsinaista ratkaisua vastauskirjeessä ei luvattu. Suurin ongelma on rahoituksen puuttuminen. Lautakunta toivoo, että kirjeessä esille nostettuja vakavia ongelmia (viittomakielten oppimateriaalin puuttuminen ja suomalaisen viittomakielen yleisen kielitutkinnon käyttöönotto) ryhdytään nyt konkreettisesti ratkomaan, ja että esimerkiksi Kuurojen Liitto paneutuisi asiaan.

- b) Oikeusministeriössä on käynnissä [kielipoliittisen ohjelman](#) laadinta (hankenumero OM071:00/2020), jossa huomioidaan muut Suomessa puhutut kielet kuin kansalliskielet suomi ja ruotsi. Ohjelmassa keskitytään erityisesti saamen kieliin, romanikieleen, karjalan kieleen ja viittomakieliin. Ministeriön syyskuussa järjestämään kuulemistilaisuuteen osallistuivat lautakunnasta Sanna Paasonen ja Maria Andersson-Koski. Lautakunnan jäsenet ovat saaneet nähtäväksi tilaisuudessa syntyneet aineistot.

Oikeusministeriö jatkoi ohjelman valmistelua 15.10.2021 järjestämällä kielten elvyttämisen asiantuntijoiden kuulemisen. Viittomakielten osalta olivat kuultavana Laura Kanto ja Maria Andersson-Koski. Kielipoliittisen ohjelman on tarkoitus valmistua 31.12.2021 mennessä.

11. § Ilmoitusasiat.

- a) Nordic Signed Language Corpus Network (NSLCN)
- [Ensimmäinen työpaja Tukholmassa](#) on siirretty syksyltä 2021 ajankohtaan 10.–11.3.2022.
- b) Tutkimusjulkaisut:
- Nina Sivunen (2021). [Kuurojen turvapaikanhakijoiden kielikäsitteiden muokkautuminen turvapaikkaprosessin aikana](#). Puhe ja kieli, 41:2, 159–178.
 - Hanna Lindberg (2021). [National Belonging Through Signed and Spoken Languages: The Case of Finland-Swedish Deaf People in the Late Nineteenth and Early Twentieth Centuries](#). Palgrave Macmillan.
 - Maija Karoliina Koivisto & Hisayo Katsui (2021). ["Meitä on uhattu vainota ja tahdotaan hävittää kenties sukupuuttoon": viittomakielisen yhteisön keskustelut kuurojen välistä avioliitoista ja avioliittolaista kuuromykkäinlehdissä vuosina 1896–1930](#). Historiallinen Aikakauskirja, 119:2/2021, 180–194.
- c) Pohjoismainen viittomakielten verkosto on julkaissut [Nordisk TegnTube - verkkosivuston](#).
- d) Jyväskylän yliopistossa on käynnistynyt nelivuotinen, Suomen Akatemian rahoittama [ShowTell](#)-tutkimusprojekti (ks. myös [tutkijoiden haastattelu](#) Youtubessa).
- e) Vaarala & al. (2021). [Kielivaranto. Nyt! Monikielisyys vahvuudeksi -selvityksen \(2017\) seuranta](#). Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto.

12. § Seuraava kokous.

Seuraava kokous oli sovittu pidettäväksi 16.12.2021, mutta sille päätettiin etsiä joulukuulta toinen päivä, jotta myös lautakunnan puheenjohtaja pääsee kokoukseen. Sihteerit selvittävät kaikille sopivan ajankohdan.

13. § Kokouksen päättäminen.

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.49.

Vakuudeksi

Mari Virtanen
varapuheenjohtaja

Leena Savolainen
sihteeri